Ч. 320 (14.217). Львів, субота 30. листопада 1935. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060, 145.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Перед новою війною на Дал. Сході.

ВОЄННІ РОЗПОРЯДКИ КИТАЮ.

ТОКІО, 29. 11. ПАТ. Агенція Ренго повідомляє з Нанкіну, що маршал Чанґ-Кай-Шек має і далі надію на мирове поладнання справи автономії Північного Китаю, але рішений ужити сили, якщо мирові зусилля будуть без успіху. Маршал Чанґ-Кай-Шек видав такий розпорядок про розміщення сил: марш. Чанґ-Суель-Танґ боронитиме провінцій Азензі та Сіюан, ген. Танґ-Шен-Чі — провінції Гунан і Гопеі, ген. Фенґ-Ю-Ґсіанґ боронитиме лінії Тіен—Тсін—Пукое, ген. Чен-Чі-Танґ — південно-західні провінції, марш. Чанґ-Кай-Шек особисто обіймає команду військ у провінціях Кіянгнам, Ангуі, Кіянгсу і Чекіянґ. З Тіен-Тсіну повідомляють, що японська команда пильно стежить за ходом подій, головно за взаєминами між Півн. Китаєм і Нанкіном. З Чінґ-Ванґ-Тао приїхали до Тінґ-Ку два японські торпедовці.

ПАНІКА СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ.

ШАНҐГАЙ, 29. 11. ПАТ. Мер Тієн-Тсіну заявив, що ген. Сунґ-Че-Юан, якому доручили спацифікувати провінції Гопеі і Сіюан, управляє над ситуацією в Пекіні і Тієнтсіні. Його війська прийшли вже в околиці Тієн-Тсіну. 20-ої армії дожидають на днях. Відділи 32-ої армії транспортують з Ган-Лію-Єшу, Мачангу та Лі-Лію-Шінґу здовж залізничої лінії. Серед населення Тієнтсіну паніка, воно з поспіхом утікає на терен закордонних концесій, не зважаючи на превенційні розпорядки влади, що мають на меті запевнити порядок. Залізнича комунікація відбувається нормально.

Щодо японських військових посунень, мер Тієн-Тсіну заявив, що вчора прилетіло до Тієн-Тсіну кілька японських літаків та відділ хемічної зброї. Дожидають, що після викінчення летовища на переґоновому полі, прилетить іще 50 японських літаків на летунські маневри, що мають відбутись.

ДИПЛЬОМАТИЧНА ІНТЕРВЕНЦІЯ.

ШАНҐГАЙ, 29. 11. ПАТ. Китайський уряд хоче зложити на руки японського амбасадора в Нанкіні формальний протест проти того, що японські війська зайняли залізничі двірці Фенґ-Гаі і Ченґнімен біля Пекіну. Китайці вважають, що це нарушення договорів.

ЗА ДВА ДНІ ВАЖНІ ПОДІЇ.

ПЕКІН, 29. 11. ПАТ. Ген. Доіґара відбув конференцію з комендантом китайського ґарнізону у Пекіні і Тієн-Тсіні, бурмістром Пекіну і ґубернатором Чаґару. На цій конференції Доіґара дораджував видати декрет про автономію Північного Китаю. Комендант пекінського і тієн-тсінського ґарнізону мабуть заявив, що мусить у цій справі порозумітись телеграфічно з Нанкіном, але якщо відповідь Нанкіну не буде вдоволяюча, то оголосять декрет про автономію Півн. Китаю. Майбутній автономний уряд визнає авторитет Нанкіну, але не Куомінтанґу. Автономію оголосять наперед у Тієн-Тсіні, потім у Пекіні, Гопеі, Чаґарі. В китайських колах думають, що в 2-ох найближчих днях прийде до поважних подій

Політична кріза у Греції триває.

КОНДИЛІС РІШУЧЕ ПРОТИ АМНЕСТІЇ.

АТЕНИ, 29. 11. ПАТ. Непорозуміння між королем і Кондилісом у справі амнестії ще не вияснене. Кондиліс і ввесь уряд противиться амнестії далі. Перед міністерством закордонних справ відбулась маніфестація прихильників уряду, що демонстрували проти амнестії і за диктатурою. Рада міністрів, що радила під проводом міністра маринарки відновила декларацію вірности королеві. Міністр війни Папаґос, вийшовши з королівської палати після авдієнції у короля, заявив, що на його думку помилувані старшини не зможуть вернутись до служби в армії. Провідник венізелістів Софуліс зложив королеві меморандум, яке заявляє, що одобрює нову ситуацію та підкреслює конечність загальної амнестії. Король візвав Демерзіса, щоб доручити йому створення нового уряду зложеного з фахівців.

ТВОРЕННЯ НОВОГО КАБІНЕТУ.

АТЕНИ, 29. 11. ПАТ. Король доручив створити кабінет відомому правникові проф. Демерзісові, що колись був контркандидатом ген. Панґальоса підчас виборів на президента.

АТЕНИ, 29. 11. ПАТ. Король, щоб якнайскорше вирішити кабінетову крізу, конферував учора з шефом народньої партії Цалдарісом та головою монархістів Метаксасом. На вчора дополудня маршал двору запросив до короля шефів опозиції Софуліса, Кафандаріса і Папанастазію, що не скористали з запрошення. Софуліс відповідаючи на запрошення переслав довгий меморіял зі своїми поглядами на політичну ситуацію.

На 14-ту год. запрошено до королівської палати колишнього міністра проф. Демерзіса, якому король доручив створити уряд. Підчас авдієнції проф. Демерзіс заявився за амнестією та за звортом учасникам березневого руху сконфіскованого майна.

Рішучий намір короля оголосити амнестію для учасників березневого повстання незвичайно схвилював армію. Багато старшин наміряє мабуть податися до димісії, якщо оголосять амнестію.

ФЕРМЕНТ В АРМІЇ.

АТЕНИ, 29. 11. ПАТ. Щоденник „Тіпос" повідомляє, що багато послів з урядової партії у порозумінні з послами народньої партії (прихильниками Цалдаріса) ухвалили резолюцію, щоб скликати національні збори, що рішилиб про амнестію.

Розпорядки проти комунізму у Бразилії.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. 29. 11. ПАТ. Офіційно повідомляють, що революційний рух у Pecipe і Наталю зовсім здушили. В усьому краю спокій.

В самім Ріо де Жанейро арештували загалом яких 1.300 повстанців, яких учора перевезли на один із островів у заливі Ріо де Жанейро. У військовому шпиталі є яких 200 ранених старшин і вояків. Досі померло яких 30 старшин і вояків.

З Наталю повідомляють, що корабель „Сантос", на якому втікли на повне море повстанці з 21-го баталіону стрільців вернувся до пристані. Всі повстанці піддалися владі. Один вечірній щоденник повідомляє, що президент республики хоче ще до кінця року внести до парляменту проєкт закону про видалення з армії і з маринарки старшин та усунення зі становищ урядовців, що симпатизують з комунізмом.

Що може довести до зменшення економічної кризи?

ЗА ЛІКВІДАЦІЮ „ОСЬМОЇ КОМПАНІЇ"!

У статті під наголовком „За ліквідацію „четвертої бригади" („Діло", ч. 318 з 27. листопада) писав я про знану в цілій Польщі аж надто добре „четверту бригаду", себто законтурених ендеків у рядах урядового табору, та про пекучу потребу ліквідації тої „бригади" — в інтересі перш усього міжнаціонального відпруження на наших землях. Нині хочу згадати кількома словами про т. зв. „осьму компанію", що розпаношилась у невідрадних економічних умовинах нашого часу та збиває маєтки на банкроцтвах безчисленних менших і більших фірм чи поодиноких осіб.

Хтож творить у нас оту „осьму компанію"? Яке її підложа?

У протилежності до „четвертої бригади" не має „осьма компанія" політичного підложа, а є тільки випливом невідрадних сучасних суспільно-економічних відносин, коротко: теперішньої господарської кризи. Своєрідний і національний склад „осьмої компанії": Належать до неї майже виключно жиди, що жирують на недужому господарському організмі. Йде тут мова про далеко не політичну справу — про переводження екзекуцій і ліцитацій на основі зуніфікованого кодексу цивільної процедури, — себто про масові похорони тисячів самостійних господарських одиниць.

З початком 1933 р. уведено в Польщі новий кодекс цивільної процедури, що обіймає теж і правні норми про переводження екзекуцій. Цим кодексом, як і окремим декретом про комірників, відобрано в Галичині судам право переводити екзекуції і ліцитації (деякий виняток творять ліцитації нерухомостей) і віддано те все незнаній дотепер у Галичині інституції комірників.

На економічному житті ця зміна відбилась у нас дуже фатально, бо суд по вилачі т. зв. клявзулі викональности не цікавиться більше справою реалізації правіжу (претенсій). Має це переводити комірник. Таким чином продовжено реалізацію правіжу, непомірно підвищено екзекуційні кошти й у практиці зроблено для незаможних неможливою реалізацію вже судом признаних прав. На нові норми, на такси і на комірників є всюди загальне нарікання. Що більше, для кожного обсерватора помітно, як те все наглядно збільшує і так уже велику господарську скруту.

Та на цьому ще не кінець. Саме в цих ненормальних умовинах витворилась „осьма компа

ція", знана кожному коморникові, судді й адвокатові. Це спілка дійсних гієн у людському тілі, що виробили собі доступ до судових і коморницьких актів, являються при кожній ліцитації, є між собою постійно у змові і за безцін та зі шкодою для вірителя й довжника, купують предмети, виставлені на ліцитацію. Зарібки їх великі, як великі є зарібки їх конкаціонал в — торговців живим товаром. Не ворушить їх руїна довжника, з якої сам віритель найчастіше не має ніякої користи, а державний скарб тільки шкоду. Поширює це нужду й розпуку широких мас довжників при легкому жирі гієн.

І тут треба скорої санації, яку може принести новелізація відповідних правних норм та передовсім безпощадне приборкання карними репресіями членів „осьмої компанії". Такі карні санкції істнують уже для покутних писарів, курфушерів, — тому крайня пора, щоб вийшли вони і для „осьмої компанії".

Ліквідація „четвертої бриґади" всавує без сумніву політичне життя. А ліквідація „осьмої компанії" причиниться до оздоровлення принайменше у деякій мірі господарства та поменшення теперішньої економічної кризи!

Д-р Степан Баран.

З історії переговорів у Берестї Литовському.

Вечір Спілки Українців у Берліні.

Ще не минуло шість місяців після відновленя пляномірної діяльности Спілки Українців у Німеччині, а вже треба признати її поважні вислідк. За 22 сходини „Живої Ґазети" у ресторані Льоренца (Шарльотенбурґ, Ґервінусштр. 25) відбулося 14 „ґазетних" (інж. Д. Волощак і П. Кожевників) і 8 викладів на ріжні теми, (а саме Петро Кожевників: „Міжнародне положення й українці", „Національно-самостійницький рух кримських татарів", „Українська оцінка конгресу націонал-соціялістів у 1935. р."; підполковник Тиміш Омельченко: „Українська справа у світовій політиці"; Микола Данько, Женева: „До завдань українців у Німеччині"; д-р Тагір Шакір: „Самостійницький рух туркестанців"; інж. Дмитро Волощак: „Спомини про листопадові події у Галичині"; Федір Ємець: „Спомини про український табор у Ветцлярі"). Слухачів було разом на всіх сходинах 404 (130 осіб, з чого 75 українців, а решта: німці, москалі, ідель-уральці, туркестанці, козаки, грузини, кримські татари, білоруси, італійці та греки). Туркестанський виклад 17. жовтня, як відомо, притягнув був найвищу кількість (75) слухачів.

Після цих 22 вечорів Спілка рішила — з нагоди пятнадцятих роковин переходу українцями Збруча — виступити перед ширшим загалом в пятницю 22. листопада в Домі Гумбольдта (один із найкращих клюбів у Берліні, близько коло німецького парляменту). Виклад німецькою мовою згодився взяти на себе *Олександер Севрюк*, б. голова української делеґації в Берестї Литовському в 1918. р. на тему *Спомини про Берестя Литовське.*

Спочатку винаймали тільки клюбову салю, що вміщає до 60 душ, але вже на другий день, коли по розісланні гарно виконаних друкованих запрошень (14. листопада) виявилося, що місць не стане, хоч два дні пізніше Український Науковий Інститут у Берліні розіслав кількасот повідомлень про виклад німецькою мовою в університеті в той сам день і ту саму годину, Спілка мусіла взяти більшу салю (на 150 душ).

Гостей приймали в клюбовій салі голова разом з чотирма помішниками. Ще перед девятою годиною була переповнена саля і всі бічні кімнати.

У привіті українською та німецькою мовою Петро Кожевників підкреслив історичне значіння 21. листопада, як дня української *поразки* в 1920. році, і зазначив, що Спілка не думає в ці роковини влаштовувати сумного свята, а хоче пригадати цілому світові ту подію, яка є найбільшою міжнародньою перемогою українців у новітній добі.

Олександер Севрюк на вступі ствердив, що розвиток міжнародніх взаємин після світової війни відбувався під знаком двох протилежних концепцій: берестейської та версальської. У Берестї перемогла ідея оправдного самовизначення поневолених народів давньої Росії, бо там виступав самостійно найбільший поневолений нарід, український. У Версалі тільки формально тріюмфували гасла Вільсона, бо в дійсності версальська концепція довела до жахливого поневолення народів Середньої і Східної Европи. Наскільки Версаль і переміг Берестя, то всеж таки берестейські гасла не вмерли, вони живуть і коли версальська концепція виявить свою нежиттєздатність, то вони приведуть Европу до кращих часів.

З докладністю і джерельною обґрунтованістю референт зясував стан українського руху підчас світової війни і після революції 1917. р. Багато уваги присвятив він розглядові політики Франції й Анґлії супроти України і говорив про ролю французького масонства, відпоручник якого, відомий україножер Моркотун, через спеціяльно зорганізовану в Києві льожу „Молода Україна", втягнув на лихо кількох українських політиків.

Далі О. Севрюк дав пластичний образ драматичного ходу конференції в Берестї з усіма подробицями зверхнього і закулісового характеру. Сензацією для всіх був ніде ще досі неподаний факт, що один співробітник московської делеґації, українець з походження, з любови до батьківщини, віддав себе в розпорядження української делеґації. Цей славний „невідомий вояк" українського визвольного руху на кілька днів перервав телеґрафічне полученя Берестя—Петроград і цим у значній мірі причинився до перемоги українців. Теплими словами О. Севрюк згадав членів української делеґації, Миколу Любинського і Миколу Левітського, яких пару років тому большевики заслали на повільну смерть. Далі виринули постаті тих учасників конференції в Берестї, які вже не живуть, такі як: ґенерал Гофман, ґраф Чернін, премієр-міністрів Радославов, великий везир Талаат Паша, Гакі Паша та ін.; згадав також і проф. Вальдемараса, пізнішого премієра Литви, що добровільно прилучився в ролі знавця до української делеґації. О. Севрюк спростував ріжні нісенітниці, немов то проф. Вальдемарас забув у Берестї інтереси власної країни і „перебував на українській службі". Цікавими були також маловідомі подробиці боротьби української делеґації за приєднання до Української Республики Холмщини і Полісся та за створення українського „коронного краю" в Австро-Угорщині.

Хоч виклад тревав майже дві години, не втомив він нікого і зібрав бурхливі оплески.

У кінцевій промові голова Спілки дякував усім присутнім, серед яких були представники міністерства (закордонних справ, внутрішніх справ, війни, пропаґанди, закордонна орґанізація та ін), орґанізацій (німців з б. Росії, з Кавказу, з Одеси, закордонних німецьких студентів, „Антікомінтерн", в-во „Нібелюнґен", „Про Део", „Архів Мелер фан ден Брук німецько-російська школа студентів-чужинців та ін.), закордонної преси, поневолених народів СССР і кількох чужинців, що переїзджаючи через Берлін, затрималися на цей вечір (д-р Енріко Інсабато з Риму та ін.). Всього було коло 40 українців, 50 ріжних чужинців і 70 німців.

Окремо вложено подяку-привіт вдові та доньці ґенерала Гофмана, а крім цього славному оборонцеві прав України, проф. Павльові Рорбахові, що не зважаючи на свій вік, прибув на вечір (був також і його вірний прихильник відомий приятель українців, письменник Аксель Шмідт).

Після цього голова подав найголовніші німецькі голоси про Берестейський мир, широко цитуючи д-ра Вальтера Кундта („Світово-історичне значіння Берестейського миру" в „Націонал-соціялістіше Монатсгефте" в травні 1932. р.) і Райхсканцлера Адольфа Гітлера („Майн Кампф", розділи 6. і 13.). Кілька разів зібрані переривали промовця оплесками.

Великою несподіванкою було повідомлення, що — після довгих заходів — пощастило Спілці українців у Німеччині розшукати власне на цей вечір ориґінал історичного образу покійного маляра Шверинтедта, який зафіксував пленарне засідання в Берестї 1. лютого 1918. р., коли визнано Українську Народню Республику незалежною державою. Образ виставлено в клюбовій салі на огляд, що затягнувся пізно поза північ.

З орґанізаційного руху.

Повітова нарада УНДО в Долині.

У вівторок 19. листопада ц. р. відбувся в Долині Повітовий Народній Зїзд з програмою: реферат посла Великановича про сучасне положення українського народу, дискусія, вибір Повітового Народнього Комітету, внески і запити. На нараду прийшло коло 100 делеґатів із долинської судової округи, між ними двох священників, 6 світських інтеліґентів, решта селяни. Нарадами проводив д-р *Дереш*, секретарював п. *Бойдуник*. Посол *Д. Великанович* у півтора-годинному рефераті зясував наше положення, яке є залежне від зовнішніх і внутрішніх подій. Обговорив коротко теперішні події на міжнародньому терені, які мають великий вплив на наше положення взагалі та предотавив господарський і політичний стан нашого народу в Польщі. Переповів теж головні напрямні теперішньої тактики проводу УНДО й Української Парляментарної Репрезентації та подав свої завваги, як нам дальше працювати. В дискусії виголосив довшу промову д-р *Дереш*, який торкнувся статистики повіту. Вказував на велику неграмотність серед нашого народу в повіті та звернув увагу на великі орґанізаційні занедбання, вокрема на те, що наше селянство не цікавиться розвитком орґанізації, яка найбільше працює для наших хліборобів, а саме „Сільським Господарем". Промовець вказав ще на одну велику недостачу, а саме, що до цієї пори долинський повіт не спромігся створити свої власні повітові громадські установи, які розбиті на 3 райони. Парох Долини о. Чорнеґа торкнувся тактики Української Парляментарної Репрезентації і ствердив, що зпочатку ця тактика викликала негодування, щойно пізніше наші люди зрозуміли, що політика шукає ріжних доріг, щоб осягнути свою ціль. Так роблять ріжні народи й держави і зовсім слушно, що відповідної тактики мусять придержуватися теж українські провідники. Промовець боїться тільки одного, чи найде наша тактика належний відгомін у польських відповідальних чинників, бо дотепер по давньому не приймають нашої інтеліґенції до праці і видно дуже малі зміни режиму. Вказує на тактику волинських діячів, які запевняють про великі благодаті для українського народу, а фактично на Волині нема ані українського шкільництва, ані кооперації, ані освіти, навпаки: українське громадянство має мінімальний вплив на все життя. Селянин зі Струтина Вижного Бігун Іван жалувався на великі самоуправні податки, які в їх громаді доходять до висоти 81 прц. усіх податків, тоді, як інші громади платять лише 30 прц. Також порушив справу коминарських оплат, які в ріжних громадах стягають коминарі довільно. П. Стефанишин уважає, що Провід УНДО приняв на себе керму національної політики. Ми не повинні справді зрікатися помочи чужих сил, але в першій мірі повинні витворювати свої власні культурні, господарські й політичні сили. По дискусії вибрали нову управу Повітового Народнього Комітету, зложеного з 9-ти осіб, а саме: голова — д-р Олександер Дереш з Долини; члени: о. Чорнеґа Михайло з Долини, Майхрович Осип, директор кооперативи з Долини, Бойдуник Михайло з Долини, сел. Ґелень Гриць з Лопянки, сел. Сопрун Василь з Пацикова, Бігун Іван зі Струтина Вижного, Дожджівник Василь, госп. з Максимівки і Михайлишин Микола з Надієва. Нараду закінчено національним гимном. По нараді пос. Великанович ще довго переводив конференції з поодинокими громадянами.

У Парижі побоюються заворушень.

ПАРИЖ, 29. 11. ПАТ. „Аксіон Франсес" повідомляє, що з огляду на відкриття парляментарних палат і можливости заворушень уряд спровадив до Парижа яких 18 батальйонів піхоти і 4 полки кінноти. Ці відділи мабуть нині вранці приїхали до столиці. Щоденник зазначує, що ці надзвичайні засоби безпеки розпорядили тому, бо побоюються манифестацій лівих елементів. „Французька Акція" підкреслює, що „Попюлер" і „Юманіте" взивали до мобілізації своїх прихильників під покришкою святкуваних похоронок про підготову державної змови.

Розправа за вбивство міністра Перацького.

ДОКІНЧЕННЯ РОЗПРАВИ З ДЕВЯТОГО ДНЯ.

ПИТАННЯ ОБОРОНЦІВ.

На запит обор. Горбового свідок подає, що тотожність Барановського і Сціборського устійнили розвідкою й обсерваціями. Ствердили, що Барановський переходив кордон на основі перепустки тєтшинського товариства.

На запит адв. Шлапака свідок відповідає, що обсервація перепачковування матеріялу тревала більш як 10 років. Обор. Шлапак питає далі, чи свідок може подати називще свого закордонного інформатора. Свідок Хомранський відповідає, що це урядова тайна. Обор. Шлапак ставить внесок, щоб суд звернувся до зверхників свідка, щоби вони звільнили свідка від тієї тайни. Предсідник, пізніше трибунал, вислухавши голосу прокуратора після наради цей внесок відкинув. На дальші запити обор. Шлапака свідок подає, що про вислідн слідства повідомляє своїх зверхників. З львівською поліцією був у постійнім контакті. Прок. Зеленський вносить, щоб до актів справи влучити знимку підс. Бандери, яку тепер показав свідок. Обор. Горбовий заявляє, що цю знимку зробив слідчий уряд у Кракові в 1934 р. Суд рішив цю знимку влучити до актів справи.

Пізніше зізнавали ще свідки: **Грабовський, Ян Слуга і Карло Сікора**, тайні агенти, про обсервації Карпинця і Климишина в Тешині. Свідок **Піш**, шофер і власник таксівки зізнавав про те, що перевозив ріжні коші, що їх власником був Климишин. Цей свідок зізнавав по німецьки, бо запевняв, що по польськи не вміє говорити. На перекладчика трибунал покликав ком. Хомранського.

Свідки: **Йосиф Бялек і Вуйцік**, оба шофери таксівок, зізнають, що возили підс. Климишина з Бельська до Тешина. Св. Й. Бялек запевняє, що Климишин мав завжди 3—4 валізки. Крім того трибунал відчитав зізнання обох свідків тому, що оба вони не пригадували собі деяких подробиць.

ПЕРЕСТОРОГА ДЛЯ ОБОРОНЦЯ.

По короткій перерві предсідник оголосив таку постанову трибуналу: Тому, що обор. м-р Шлапак перервав предсідникові підчас переслухування свідків, предсідник остерігає оборонця, що на випадок повторення цього трибунал покарає оборонця гривною згідно зі статтею 61. закону про устрій судів.

Обор. д-р Л. Ганкевич просить голосу в цій справі, але предсідник не допускає до голосу в цій справі.

КОНФЛІКТ ЗІ СВІДКАМИ У МОВНІЙ СПРАВІ.

Св. Емілія Лівиця просить дозволити її зізнавати по українськи. На питання предсідника заявляє, що говорить по польськи. Предсідник остерігає, що якщо не буде зізнавати по польськи, покарає її гривною. Свідок зізнає, що знає Ярослава Спольського від 1934 р. Одного разу Спольський звернувся до неї з проханням, щоби завезла до Кракова машину до писання враз з листом до Климишина. Було це 22. або 23 березня. Спольський видаючи це доручення не згадував чому це робить. До Климишина зайшла відразу, віддала йому машину і листа кажучи від кого він походить. З Климишином тоді не розмовляла. Від нього дістала листа з дорученням передати його у Львові. Змісту цього листа не знає. По приїзді до Львова листа не віддала, бо загинув їй підчас придержання свідка на поліції у Львові, або в поїзді.

На питання предсідника, щоби вказала Климишина, подає, що Климишина не пізнає.

На питання прок. Зеленського виясняє, що доручення від Спольського дістала в Іванни Чарнецької. Ніякого гасла, щоби порозумітися з Климишином, не дістала. Спольському не оповідала, що лист від Климишина зіла. На питання каже, що проти неї йде слідство за приналежність до ОУН

100 ЗОЛ. КАРИ НА СВІДКА ЗА ЗІЗНАННЯ ПО УКРАЇНСЬКИ.

Св. *Ірина Хомяк* відповідає на питання предсідника по українськи. Признає, що є студенткою університету у Львові. Заявляє, що по польськи зізнавати не буде. По нараді трибуналу предсідник оголосив постанову, що Ірину Хомяк трибунал карає гривною 100 зол. зі заміною на 10 днів арешту за відмову зізнань по польськи, хоч володіє цією мовою, бо є студенткою львівського університету. Одночасно трибунал рішив відчитати її зізнання, зложені у слідстві.

З відчитаних зізнань обв. Ірини Хомяк, нареченої підс. Івана Малюци виходить, що Климишин передав їй у Кракові невиповнену легітимацію з печатками краківського університету. До цієї легітимації Ірина Хомяк приклеїла свою фотографію і підписала видуманим прізвищем Софії Ольшевської. На основі цієї легітимації І. Хомяк мельдувалась опісля у Кракові в кількох з черги винаймлених помешканнях, які вказав їй Климишин. У Кракові переписувала на машині, яку привезла їй Лівиця, рукописи статтей до краєвих видань ОУН. Ці рукописи передав їй теж Климишин. У Кракові бачилася теж з Карпинцем, у помешканні якого завважила ріжне хемічне приладдя. У Кракові опікувався свідком Климишин

ПЕРЕПАЧКОВУВАННЯ ЛІТЕРАТУРИ ОУН З ЯСІНЯ.

По відчитанні зізнань І. Хомяк, зізнавав св. *Тома Белянов*, начальник слідчого уряду у Коломиї. З підсудних знає Мигаля, якого в червні 1932. р. арештували в Коломиї і судили в Чорткові за приналежність до ОУН враз з Онищуком. Зчерги оповідає про перепачковування пропагандової літератури через Ворохту. В перепачковуванні брало участь декілька осіб з Коломиї, між ними Копик і Барицький, які напали на поштовий амбулянс в околицях Коломиї і вбили поліцая. Свідок знав теж прізвище підс. Гнатківської, як члена ОУН і вів проти неї доходження за допомогу Онищукові у кольпортажі літератури на Покутті. Вів теж справу Кузьмівної та інших членів ОУН, проти яких припинили слідство. Один з них, Сенчук, колишній вояк УГА, мешкав в Ясіні у братів Клемпушів. В дійсности називається Безгрішний і мешкає коло Коломиї. При ревізії знайшли в нього револьвер і приватну кореспонденцію з Клемпушами.

На питання прокуратора свідок заявляє, що Онищук виїхав перед двома місяцями невідомо куди.

На внесок обор. д-ра Л. Ганкевича трибунал відчитує два письма свідка до слідчого судді.

На питання підс. Мигаля в польській мові звідкіля свідок знає, що Мигаль у 1931. р. займався перепачковуванням літератури, свідок відповідає, що на основі конфіденціональних вісток і зізнань Онищука.

На питання підс. Мигаля, чому на розправі у Чорткові заявив, що про діяльність Мигаля нічого не знає, а тепер говорить інакше, свідок заперечує і додає, що від 1929. р. має Мигаля у своїй евіденції.

На дальше питання підс. Мигаля, коли в останнє бачив Онищука, свідок відповідає, що в червні або з початком липня ц. р. у вязниці до переведенні його з Варшави до Коломиї.

На питання обор. д-ра *Л. Ганкевича*, коли підс. Мигаль бачився в останнє з Онищуком, Мигаль відповідає, що в серпні п. р. при конфронтації у вязниці при вул. Дзельній.

В год. 7-ій вечором предсідник відложив розправу до пятниці

ДЕСЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Нині почалася розправа в год. 11-ій передполуднем

НИЗКА ВНЕСКІВ НА ОГЛЯДИНИ ДОРОГИ ВТЕЧІ ВБИВНИКА І ПОКЛИКАННЯ НОВИХ СВІДКІВ.

На початку нинішньої розправи **обор. д-р О. Павенцький** зголосив низку внесків у справі судових оглядин дороги, якою втікав убивник мін. Перацького, покликання нових свідків, які зізнавали у слідстві і конфронтації тих свідків з переслуханими вже свідками. У мотивах оборонець подав, що метою тих внесків висвітлити низку моментів, а саме, як утікав убивник по вбивстві, як скривався, як покинув бомбу, від якого місця і в якому часі убивник почав утікати та в справі знахідки жовто-блакитної стяжки. Оборонець вносить покликати додатково як свідків **Плончинського, Шепанського, Ринкевича Юндзіла, Кіртікліса, Влодарського, й Августина** та сконфронтувати їх з переслуханими вже свідками: Давдою, Дадасом, братами Кухарськими, Багінським, Кусьмерським і Каролем Берілем. Крім того оборонець вносить відчитати документ з актів справи, в якім сказано, що вбивник утік до забудувань Стахевичів. Вносить переслухати на місці свідків: Ковалевського і Вісьневського на обставину, що підчас погоні невідомий справник вскочив до дорожки і змусив дорожкаря до втечі у напрямі вул. Ординацької. Вкінці оборонець вносить переслухати теж на місці як свідка Йосифа Обойського на обставину, що він звернув увагу поліцаєві, що утікач втік до брами дому при вул. Окульнік ч. 5.

ВСІ ВНЕСКИ ВІДКИНЕНІ.

Прок. Зеленський по довшій промові заявляє, що внески оборонця і так не можуть мати впливу на зміст присуду і тому вносить залишити їх без уваги.

У відповідь прокураторові оборонці: **д-р Л. Ганкевич і д-р О. Павенцький** у довшій промові ще раз подрібно мотивували, чому покликують нових свідків і підтримали зголошені внески.

Трибунал по нараді відкинув усі внески оборонців.

ЩО ВИСТУКУВАВ ПІДС. БАНДЕРА У БРИГІДКАХ.

Опісля трибунал переслухував далі свідків. **Св. Войтіх Зигала**, поліцай зі Львова зізнає, що від вересня 1934 р. до березня ц. р. виконував службу у слідчій вязниці у Львові у т. зв. „Бригідках". Свідок запримітив декілька спроб підс. Бандери, який сидів там, порозумітися з іншими вязнями. В груді підчас обіду завважив на їдунці Бандери напис в українській мові: „згинути, не зрадити", крім того ключ до відшифровування. Напис подібного змісту свідок запримітив на іншій їдунці Бандери того самого дня вечором. Крім того свідок запримітив, що Бандера дає знаки вистукуючи до стіни. Свідок знає азбуку Морзе і тому відобрав від Бандери питання: „хто є в сусідній келії?" з проханням подати прізвище. Свідок заявив тоді Бандері, що повідомить про це прокуратора. Тоді Бандера відповів, що вистукував от-так собі, без ніякої мети. Далі свідок зізнає, що підс. Бандера намагався наладнати звязок іншими знаками: висвистуванням і криком. Крім того на ложці був теж напис по українськи з підписом Бандери. Тому що свідок не пригадав собі змісту цього напису, трибунал відчитав його зізнання зі слідства.

ЯК ЗІЗНАВАВ БАНДЕРА.

Св. А. Фіц, тайний агент зі Львова, з'знає, що в половині серпня 1934 р. переслухував підс. Бандеру. Тоді підс. Бандера заперечив, будьтоби належав до ОУН. На питання куди виїздив у 1932 р., підс. Бандера зізнав, що оглядав в околицях Бельська промислові підприємства і при переході польсько-чеського кордону його арештували. Пізніше зізнав, що не оглядав ніякої фабрики. Про свою подорож до Данціга в червні 1933 р. говорив, що їздив просити свояка Туруду на шлюб своєї сестри. В Данцігу занедужав і приїхав до Львова вже по шлюбі сестри. Свідок додає, що тоді відбувався за кордоном зїзд членів „Проводу" ОУН. Пізніше підс. Бандера признався, що належить до ОУН, але є противником терористичної акції і навіть хотів виголосити відповідний реферат для молоді та просив два дні відпочинку. По двох днях взагалі не хотів зізнавати, а відпочинок використав на повідомлення своїх товаришів, щоби не зізнавали. При кінці 1934 р. і з початком 1935 р. слідство виявило, що Бандера був краєвим провідником. Далі зізнає, що бачив написи на їдунках Бандери. Таку їдунку дістав Мигаль і опісля не хотів зізнавати. Далі свідок подає, що прізвище Лебедя виринуло вперше в 1932 р. по нападі в Городку. Слідство виявило, що він був організатором нападу. По вбивстві секретаря у большевицькім консуляті арештований Маєвський зізнав, що бачив Лебедя у Микуличині. Тоді Лебедь питався Маєвського про ради. Івахова. По вбивстві мін. Перацького свідкові надіслали фотографію з Варшави з написом „Скиба". Свідок зорієнтувався, що це був Лебедь.

З черги свідок подає зміст зізнань, які склали перед ним підсудні: Малюца, Мигаль і Качмарський та Зарицька. Після того ставили йому питання прокуратор та оборонці.

ЯК ДОВГО ПЕРЕСЛУХУВАЛИ ПІДСУДНИХ.

На питання, як переслухували Бандеру, свідок виясняє, що переслухував його в день. Додає, що одного дня переслухувано кілька осіб по черзі. На питання, коли бачив вперше Лебе-

дя, свідок каже, що не може собі пригадати, але можливо, що це було при одній з ревізій в Академічнім Домі.

Фотографію Лебедя дістав по нападі в Городку. На питання оборони у справі зізнань Горніцького, свідок пригадує собі, що Горніцький зізнав так: Перед арештуванням Спольського, який був пропагандовим референтом у краевій екзекутиві ОУН, підлягав Спольському, по його арештуванні Ракові.

На питання обор. д-ра О. Павенцького у справі зізнань Зарицької у слідстві, свідок заявив, що деяких подробиць'нині собі не пригадує. Тому оборонець вносить відчитати зізнання підс. Зарицької. Прокуратор цьому спротивився, а предсідник відхилив цей внесок.

Опісля низку питань свідкові поставив підс. Мигаль, головно щодо подробиць, які підсудний зізнав у слідстві.

ЩО НАЙШЛИ ПРИ РЕВІЗІЇ У БАТЬКІВ МАЦЕЙКА.

Після перерви в год. 14.30 зізнавав свідок Гірний, тайний агент зі Львова, що переводив ревізію в батьків Гриця Мацейка у Щирці, львівського повіту. Найшов там валізу з українськими книжками і польську книжку „Бандити з П. П. С.". Були там також три судові постанови щодо Мацейка і тов. запідозрених у державній зраді, нотес Мацейка і три групові фотографії, де був Мацейко та яких 70 знимок інших осіб. Свідок найшов теж вирізок „Веку Нового" зі статтею про вбивство мін. Перацького. Батько Мацейка є робітником, мати відома як українська націоналістка, цікавиться політичними справами. Батьки заявили свідкові, що Гриця нема в дома від довшого часу та що він живе у своєї тітки Чучманової у Львові. На запит оборонця свідок подає, що найдені при ревізії книжки були легальні, але їх находять завжди при ревізіях у боєвиків. Ці книжки є радикально-революційного змісту.

ДЕ НОЧУВАВ МАЦЕЙКО?

Черговий свідок Іванна Бегей хоче зізнавати по українськи, але коли предсідник поучує її, що мусить зізнавати по польськи, вона зізнає по польськи. Підс. Малюцу свідок знає з товариського життя. Свідок оповідає докладно, як Малюца просив її, щоб вона переночувала в себе його товариша. Одну ніч цього мужчину переночувала вона в себе, пізніше просила свого товариша з бюра, щоб його переночував. Свідок додає, що в слідстві не розпізнала цього мужчину з фотографії Мацейка. З підсудних свідок знає Лебедя, Качмарського і Малюцу. Була теж запідозрена в участи в ОУН.

На цю саму обставину зізнає Юрій Цьонка, експедієнт Маслосоюзу у Львові та не вносить до розправи нічого нового.

•

ВРАЖІННЯ НАШОГО КОРЕСПОНДЕНТА.
(Телефоном від нашого кореспондента).

Варшава, 29. листопада 1935.

Хоча процес йде дальше і щоденно „відвалюється" кільканацять свідків, всетаки під дельним оглядом розправа тупцяє на місці, не могучи покінчити з деякими засадничими сумнівами. Це торкається передовсім ствердження фактичного стану вбивства і втечі вбивника та погоні за ним. З нинішних внесків обор. д-ра О. Павенцького виходить, що крім переслуханих свідків убивства та учасників погоні, була там ще сила інших осіб, яких прокуратура на свідків не покликала. З цього самого внеску виходить, що ті свідки зізнавали у слідстві діяметрально ріжно від тих, що їх ми бачили в суді, які зрештою теж плутались. Однак досі із безлічі внесків оборони трибунал признав лише два внески (про долучення до актів розправи польської брошури про характеризацію і про покликання з Берези Картуської на свідка Грицая).

Нема сумніву, що переведення льокальної візії було би для Варшави сенсацією, бо зупинило би рух у центрі міста на кілька годин.

Сьогодні вперше Мигаль, який послідовно тримається своєї тактики брати активну участь у розправі, завдавав низку питань до поліційних свідків. Мигаль, який рішився зізнавати правду, рішуче спростовує всі моменти, які могли би обтяжити невинних на його думку: Зарицьку і Овецьку, ба навіть Качмарського.

Мигаль підкреслює ріжницю, яка є поміж висловами „в тім випадку Зарицька відограла ролю заступниці Косівної" і „Зарицька є заступницею Косівної"; таксамо між зворотами „відобрав револьвер від Качмарського" чи „дістав револьвер від Качмарського".

У тому прецизуванні стилістичних ріжниць, дуже суттєвих з погляду права, видно живу інтеліґенцію Мигаля.

Зізнання св. Гірного поліційного аґента зі Львова, кидає характеристичне світло на погляди тих членів поліції, які політичний радикалізм утотожнюють з націоналізмом, а націоналізм з революціонізмом і не завжди відділюють речі леґальні від нелеґальних. Спроби обор. д-ра Л. Ганкевича розмежувати у свідка ці поняття не довели до цілі.

Найцікавіша була остання частина розправи, в якій зізнавали ці українці, які стрінулися з Мацейком або добре його особисто знали. Перший раз мали сьогодні безспірний опис особи Мацейка. Вперше зайшов теж випадок заприсяження свідка в цій розправі. Цим свідком був Евген Чучман, чоловік тітки Мацейка. Роля свідка стала коронною з огляду на те, що його розпізнання сорочки, яку найшли у річах Мацейка була першим і найповажнішим доказом ствердження тотожности Мацейка.

З огляду на посвоячення з Мацейком свідок знайшовся у досить прикрій ситуації. Доказ, якого зажадав прокуратор, щоби свідок одягнув сорочку, викликав спершу веселість, яка проте скінчилася, коли свідок мусів по черзі одягати 4 сорочки і через те старшенно затягнулась розправа.

Зрештою прокуратор завівся на своєму доказі остільки, що фаховець від сорочок Ігнатовський не міг погодитися з тим, щоб сорочка з такими короткими рукавами могла колись бути власністю свідка.

Взагалі та частина розправи перемінилася у дискусію над мужеським біллям. *(ік)*

•

Справлення помилки. У вчорашньому числі „Діла" в телефонограмі нашого кореспондента вкралася прикра помилка, бо в 5-ім рядку з долини замість „впала у сьтлі всіх і вся" має бути: „сипала у слідстві всіх і вся".

Звичайна сесія сойму і сенату.

Президент скликав 29. листопада ц. р. сойм і сенат на звичайну сесію. Цей розпорядок доручили нині обом маршалам.

Марш. Бадоліо і неґус на фронті.

Похорони вбитого колишнього неґуса Ліджі Яссу.

РИМ, 29. 11. ПАТ. Спеціяльний кореспондент ПАТ-а в Асмарі повідомляє: Вчора приїхав туди високий комісар для Східної Африки маршал Бадоліо.

ПАРИЖ, 29. 11. ПАТ. Авас повідомляє з Адіс Абеби: Державні урядовці у краю і за кордоном, непокликані до військової служби, віддали половину своїх платень за листопад державному скарбові, що творить яких 50 тисяч талярів. Вістки про абісинські успіхи на оґаденськім фронті незвичайно піднесли на дусі населення, головно в Гаррарі. Ці вістки зробили велике враження на публичну опінію, що заявляється за тим, щоб війну вести аж до кінця. Настрій населення можна так окреслити: Абісинія не може програти війни. Кореспондент Аваса підкреслює, що дуже мало правдоподібне, щоб тепер зачали дипльоматичні розмови.

ЛЬОНДОН, 29. 11. ПАТ. З Адіс Абеби повідомляють: Вчора в Дебра Лібанос, місті віддаленім 110 км. на північ від столиці відбулися похорони колишнього абісинського цісаря Ліджі Яссу. У похороні взяв участь тільки чернець, що в останніх роках був невідступним сторожем королівського вязня. Тіло кол. неґуса вложили біля гробівця його батька раса Мікаеля.

АДІС АБЕБА, 29. 11. ПАТ. Вчора в год. 8. рано неґус Гайле Селяссіє виїхав до головної кватири в Десіє. Цісар забрав зі собою полевий лазарет та радієві влаштування. Йому товаришить престолонаслідник, що однак з половини дороги вернувся до столиці, щоб у заступстві і в імени неґуса виконувати зверхню владу. Ввесь цісарський почот складається з 28 авт і вантажних самоходів. Цісар задержиться в Акобер і в Катамбо. Минулу ніч перевели в шатрах.

У Десіє Гайле Селяссіє остане мабуть яких 10 днів. Місто вивінуване в найновіші протилетунські гармати. Цісар задержався у старій палаті.

ПАРИЖ, 29. 11. ПАТ. У почоті Гайле Селяссія, що виїхав на фронт є міністри фінансів і почт особистий секретар і лікар. Цісарева з двома доньками і молодшим сином супроводила неґуса кількадесять км. від столиці автом. Гайле Селяссіє з Десіє відлетить мабуть літаком на фронт до Тіґре.

ПАРИЖ, 29. 11. ПАТ. У журналістичних колах Асмари переконані, що в найблизчій майбутности марш. Бадоліо не переведе ніяких змін у складі свого штабу. Здогадуються, що новий вожд за всяку ціну змагатиме до того, щоб змусити абісинців до більшої битви.

Італійські летуни на північнім фронті ствердили концентрацію ворожих сил на південь від Кверам. Запримітили яких 500 шатер. Зосереджені в тому місці абісинські сили обраховують на 10 тис. вояків.

Кольона ґен. Маріоттія очистила з ворога східні збіччя плоскозгіря, на яких оперували відділи дедзяка Касси Собата.

Уряд прем. Ляваля покищо вдержався.

ПАРИЖ, 29. 11. ПАТ. Вчора уряд Ляваля дістав у парляменті заяву довіря більшістю 120 голосів. Перемога Ляваля тільки частинна, бо вона торкалась тільки справи становища уряду щодо девалюації франка і фінансової ситуації Франції. Дискусію над внеском у справі подій у Лімож і водночас справу правих і лівих ліґ відложили до вівтірка, 3. грудня. Якщо до цього часу крайня лівиця погодиться з більшістю радикалів, то уряд Ляваля у вівторок провалиться. Вчорашнє голосування виявило поважніший зріст опозиційних голосів.

Зловили злодія тайних документів і міл. корон.

ПРАГА, 29. 11. ПАТ. У Доксах (80 км. на північ від Праги) жандармерія арештувала вчора дополудня нижчого урядовця совітського посольства у Празі Сергія Козімова. Козімов обікрав касу посольства, забираючи з неї яких мілюон корон у фунтах штерлінґів, польських золотих і швайцарських франках та тайні документи. Ще вчора думали, що Козімова, який мав дипльоматичний пашпорт, утік без труду за кордон, та що злочину доконав у вівторок, а крадіж викрили щойно в середу дополудня. Тимчасом до поліції зголосився якийсь шофер, що зізнав, що відвозив із совітського посольства до Доксів якогось мужчину в товаристві жінки. Йдучи за тим слідом жандармерія найшла Козімова у Доксах. Він цілковито пяний лежав під сходами якогось ресторану. Документи і всі скрадені гроші найшли мабуть при ньому. Совітський посол у Празі Александровський домагався мабуть щоб Козімова видали совітській владі.

Італія приготована на кожну можливість.

ПАРИЖ, 29. 11. ПАТ. Авас повідомляє з Риму: У строгій тайні переводять тут розміщення військ, що має на меті зосередити збройні сили, щоб ставити опір кожній можливости. Вважають тут за неможливе, щоб акція Італії могла обмежитись до кордону Альп. До Лівії не вислано ніяких транспортів для скріплення гарнізону. Думають, що напередодні морської конференції у Льондоні італійський уряд не буде збільшувати своїх збройних сил у Лівії.

Перед отворенням цікавої вистави.

Демографічна вистава: „Український нарід, його життя і праця“ в Науковому Товаристві ім. Шевченка у Львові.

В першій половині грудня ц. р. улаштовує Наук. Т-во ім. Шевченка у Львові демографічно-господарську виставу „Український нарід, його життя і праця“. Відкриття її відбудеться в неділю 1. грудня ц. р.

На виставу складається **поверх сотня великих кольорових карт**, спеціяльно на виставу опрацьованих **та численні діяграми**, що зясовують усі важніші сучасні людностеві й господарські проблеми українських етнографічних земель. Лише картами й діяграмами можна подати в доступний для громадянства спосіб ціле багатство фактів, що їх із великим зусиллям позбирано з важко доступних і для нефахівців трудно зрозумілих статистичних матеріялів. Лише карти дозволяють нам обгорнути зором ціле всіх українських етнографічних земель і звязати явища життя людини з її землею.

Розділ української національної території і частинне замкнення життя поодиноких віток нашої нації в межах чотирьох держав є причиною не дуже живих звязків між нами і слабких відомостей одних про других. Чим більше віддалюємось від часу наших визвольних змагань, тим більше живемо в практиці лише життям тої частини нашої етнографічної території, де нам доводиться жити, тим більша стає перед нами картина всієї етнографічної України. Буйний розвиток українознавства, що його осередком була колись Українська Академія Наук у Києві, тепер припинений. На засланні перебувають або покінчили передчасно свій вік наші найбільші вчені з Наддніпрянщини... Тим-то наукові установи на західних землях мають обовязок не лише працювати над дослідом своєї ближчої батьківщини, але й усіх українських етнографічних земель та давати суспільности відомости про всю етнографічну територію, де збитою масою живе наш нарід. Пізнання наших земель та поширення наших знань із поля українознавства є власне завданням цієї вистави Наукового Товариства ім. Шевченка.

Вистава обіймає **10 відділів:** природа, населення взагалі, національні відносини, рух людности, сільське господарство, гірництво і промисловість, заняття і праця, комунікація, товарообмін і народне господарство, нарешті — деякі явища в ділянці культури. Тут не місце подавати подрібний зміст поодиноких відділів, — ми подамо лише кілька прикладів.

Із 6 великих карт і численних діяграм ми пізнаємо якнайдокладніше національну будову людности наших земель, зокрема розміщення українців, довідуємося про число українців величину їх національної території, про розміщення українців в Азії і т. д. Відділ „Рух населення“ вказує нам на природний рух людности, на мандрівки нашого народу, зокрема мандрівки до Азії, Донбасу й великих міст, подає, яким численним змінам підлягала наша людність за останніх 40 років та зясовує прецікаві, такі важні для нас зміни останніми роками в Совітах...

Найважнішій галузі нашої господарки — сільському господарству — присвячено яких 30 карт (рослинна і тваринна продукція, зміни у продукції, колективізація, лісове господарство, торговля хлібом). З інших карт цікаві зокрема карти про енергетику і промисловість, про товарообмін між УСРР та РСФСР, про наше друковане слово і т. д.

З цих кількох прикладів видко, що на виставі порушено цілу низку незнаних загалові і дуже важних для нашого народу питань — і це все на всіх українських етнографічних землях з поданням розвитку за останні десятки років. Спосіб опрацювання карт і діяграм такий, що вони будуть **зрозумілі для кождого;** до того виданий Товариством „Провідник по виставі“ подає пояснення до кожної карти. За час вистави буде низка рефератів, які все ще ближче вияснятимуть.

План вистави й опрацювання переважної частини карт — це **діло проф. д-ра В. Кубійовича.** Низку карт опрацювали наші визначні фахівці, як дир. В. Дорошенко, проф. Б. Іваницький, проф. Д. Іванис, м-р М. Кулицький, інж. Л. Лукасевич, проф. М. Мельник, інж. С. Пастернак, д-р Ю. Полянський, проф. В. Садовський та ін.

Майже всі карти є **оригінальним опрацюванням** на підставі ріжноманітних джерел і статистичних матеріялів. Щоб уявити собі, яку велику виконано тут працю, досить мати на увазі, що українська етнографічна територія поділена між ріжні держави, статистичні джерела тих держав з ріжних літ, мають ріжну вартість, опрацьовані ріжними методами, — а все це треба було звести до спільного знаменника. Зокрема великі були труднощі з матеріялами з СССР. Та всі ці труднощі таки поборено й вистава ця буде поважним вкладом у наше українознавство.

Першолистопадові свята

РОКОВИНИ 1. ЛИСТОПАДА У МОНТРЕАЛІ, КАНАДА.

Листопадові роковини святкувало українське громадянство в місті Монтреалі (Канада) концертом, що відбувся 10. ц. м. в театрі Monument National. У концерті брали участь два хори: один під управою Ос. Марцінюка, другий під управою о. В. Слюзара. У злучених хорах було коло сотні співаків, які разом відспівали першу пісню „Ой у лузі червона калина“ в укладі Ярославенка та кінцеву „Живи Україно“, муз. М. Гайворонського. Богата програма складалася із двох частин, кожна по 11 точок. М. і. були вступне слово М. Господарчука, реферат о. В. Слюзара, англійська промова адв. С. Озера, деклямації і хоральні співи. Наприкінці відспівано український та англійський національний гимн. Салю виповнило поверх півтора тисячки осіб, на яких листопадові поминки зробили велике враження. Зібрані зложили на українських інвалідів коло 300 дол., які вислано до Львова. У трьох англійських часописах появилися звідомлення з цього свята. Один з них „Монтреал Геральд“, присвятив йому аж пів сторінки

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ. 73)

ҐМІНД.

ТАБОР УКРАЇНСЬКИХ ЗБІГЦІВ І ВИСЕЛЕНЦІВ У ЧАСІ СВІТОВОЇ ВІЙНИ 1914—1918.

Спогади зперед 20-ти літ.

На свято цісарських уродин, получене з посвяченням памяткового каменя в таборі, не приїхав з послів ніхто, хоч були прошені і обіцялися. Спинили їх приїзд важні політичні і парляментарні події в тому часі. Лиш від „Допомогового Комітету“ відвідав в тому дні табор д-р Олександер Кулачковський з дружиною.

22. серпня 1915. р. приїхав запрошений самим народом посол Лев Левицький, щоби поучити і пояснити людям постанови виданого тоді зарядку про можливість повороту до гірських повітів: Коломия, Косів, Кути, Надвірна і Печеніжин. Був це для посла Левицького — тяжкий день!

На 10. вересня 1915. р. заповіджено урядові відвідини табору графом Бінертом, у супроводі дружини і доньки. Щоби приготовитись якнайвеличніше приняти намісника — найвищого таборового зверхника — скликав начальник табору барон Чапка окрему нараду представників усіх баракових установ. Наради були гарячкові і дрібничкові. Чи мають паню намісникову витати наші пані окремо, чи ні? Чи мають бути дві промови чи одна і хто має її виголосити? Чи має промовляти інтелігент чи мужик? Багацько намолочено тоді соломи егоїстичними ціпами і в егоїстичних цілях, заки програму устійнено. Бо вже й німцям деякі „спротиви“ вбачалися несмачні. Проте — хоч безосновні і безцільні, — спротиви були...

Намісник, як було заповіджено, приїхав передполуднем з жінкою і донькою в супроводі гр. Кастелього, д-ра Галями та послів: Василька, Колесси і Романчука. Депутація з трьох поважних селян — двох гуцулів, одного подолянина — піднесла їм у брамі хліб і сіль. Пані Жукова вручила пані намісниковій китицю прегарних квітів. „Нехай ваш нарід Бог благословить все цвитучою долею“ — сказала пані намісникова. Від вїздової брами до будинку таборової управи утворили шкільні діти барвистий шпалір і засипували дорогу квітами. Від „Жіночого Кружка“ дістала пані намісникова з донькою окремі гарні, позапрограмові вязанки квітів у манщетах із пацьоркових герданів і вишивок. Перед будинком таборової управи зібралися урядовці усіх баракових установ, священики і учительство. Начальник барон Чапка привитав намісника коротенькою промовою, відтак по черзі представив керманичів усіх установ. Після цього дефілював справно похід, в якому взяли участь і словінці; було їх ще тоді з шість сотень. Похід починали діти, за ними йшли інваліди і суперарбітровані вояки, далі „підводи“, жінота, мужики, а наприкінці — словінці. Похід мінився жовто-блакитними барвами. Лунали навперемінку оклики — „слава“, „гох“ і „живйо“. Коли інваліди зрівнялися з галерією, де намісник стояв окружений почотом, похід на знак зупинився і намісникові від табору і народу зложили шану короткою промовою, підчас якої всі наші посли станули коло промовця д-ра Маковського, щоби тим способом засвідчити свою єдність з народом і з висловами пошани. Намісник відповів коротко, кінчаючи окликом у честь цісаря. Відспівали „многоліттєво“ і гимни — австрійський і український. Тоді похід на 12.000 душ двигнувся далі. Українські симпатії тоді верховодили.

16. вересня 1915. р. відвідала табор складена з кільканадцятьох осіб дружина урядовців з намісництва і міністерства. Ці відвідини мали приватний характер; ними займалася виключно таборова управа.

Зате вже недалекий день 18. вересня — викликав у таборі неабиякий шум. На бажання міністерства відвідали табор представники віденської преси всіх політичних напрямків, супроводжені нашими послами: Васильком, Будзиновським і Семакою, і журналістами Весоловським, Говиковичем і Кушніром. І ці відвідини мали характер приватний. Одначе з огляду на повагу послів і значіння голосу столичної преси таборова управа просила загал виселенців, зокрема інтелігенцію, — ставитися до тих відвідин прихильно. Зайве пояснювати, що тоді значив голос світової преси. Таке саме побажання висловив Посольський Клюб. Проте найшлися „принципіяльні опозиціоністи“, що розвели агітацію за пасивним опором.

(Далі буде.)

Проти давньої російської системи.

Агенція „Вехуд“ повідомляє: Бували випадки, що поліція брала гроші від пошкодованих на кошти ведення доходжень. Головний комендант визсвив тепер, що брати гроші на таку ціль не вільно. Виконувати поліційні ділання задля викриття переступства належить до законних обовязків поліції.

Розпорядок головного коменданта державної поліції має велике виховне значіння. Принимання оплат на ведення доходжень може створити помилковий погляд, що поліцисти беруть ті гроші для себе. Річ ясна, що тільки тим способом, як це зробив головний комендант поліції — пише агенція — скінчиться зі „системою“, яку залишила у спадщині поліція російська.

В листопаді памятайте про інвалідів Української Галицької Армії!

З ЖИТТЯ НАШИХ УСТАНОВ.

Загальні збори Товариства „Сурма“.

В понеділок 25. листопада ц. р. відбулися загальні збори співацького Т-ва „Сурма“. На зборах поручшили низку пекучих справ Товариства. Хоч „Сурма“ — це мужеський хор, який обєднує співаків без ріжниці звання (другий мужеський хор т-ва „Бандурист“ обєднує тільки студентів), проте начислює тепер ледви 30 членів. Це дійсно смішно мале число, бо хіба у Львові найдеться більше ніж 30 музикальних людей. Апелюємо до наших музикальних громадян, щоби вписувались до Т-ва „Сурма“ і своєю участю допомогли створити дійсно репрезентативний мужеський хор у Львові. Т-во „Сурма“ тісно співпрацює з „Львівським Бояном“. Тепер „Сурма“ підготовляє концерт словянських народних пісень, на якому вперше виконатиме також народні пісні з Полісся. Головою Т-ва „Сурма“ вибрали п. Я. Гувара, диригентами: дир. І. Охримовича та О. Плешкевича; до виділу ввійшли: З. Попель, д-р М. Смішко, І. Гірняк, м-р Дзьоба, О. Тарнавський і Тарнавецький (сеніор).

Загальні Збори Товариства „Львівський Боян“.

У вівторок 26. листопада ц. р. відбулися загальні збори співацького Т-ва „Львівський Боян“. Т-во начислює тепер коло 80 членів. Спільно зі співацьким т-вом „Сурма“ „Львівський Боян“ улаштив у діловім році низку імпрез, з яких найзамітніший був концерт у честь Гендля і Баха. З жалем слід тільки відмітити, що українське громадянство не приходить на імпрези, які уладжує „Львівський Боян“ і тому самостійні концерти „Бояна“ постійно дають касові недобори. Невже українське громадянство аж так збайдужіло і не відчуває ніяких духових потреб? В березні 1936. р. Т-во „Львівський Боян“ рішило уладити великий концерт у 75-ті роковини смерти Т. Шевченка. Концерт відбудеться у салі міського Великого Театру. На цьому концерті виконають уперше *новий „Заповіт“ укладу д-ра Ст. Людкевича* на хори й орхестру під проводом самого композитора. До нового Виділу „Л. Б.“ ввійшли: п. І. Гриневецький — голова, Я. Сімянович — заступник голови, дир. І. Охримович та О. Плешкевич — диригенти, О. Левицька, З. Попель, Р. Вахнянин та О. Ціпановська — як члени виділу. Заг. Збори назвали почесним членством своїх довголітніх членів п. *Зенона Попеля* та *Ярослава Сімяновича*, за заслуги для Т-ва.

Обнижка податку від цукру.

У „Деннику Законів“ ч. 86 з 28. листопада ц. р. оголошено декрет президента з обнижкою споживчого податку від цукру. Декрет устійнює податок на: 1) 37 зол. від 100 кг. цукру в контингенту призначеного на продаж у краю; 2) 125 зол. від 100 кг. цукру, який продають поза визначеним контингентом. До податку від цукру у головах, кістках і кусниках доходить ще додаток у висоті 3.50 зол. від 100 кг. Зате декрет касує 10 прц. додаток.

Дотепер податок від цукру з приділу, який цукроварні мали визначений до продажі у краю, сягав 43.50 зол. Декрет обнижує податок на 6.50 зол. від 100 кг. Враз з обнижкою податку подешевіє цукор і таким чином зменшаться кошти прожитку.

— На дар „Просвіті“. До нинішнього числа нашого часопису долучуємо чеки з написом „Дар Просвіті“. Даймо доказ, що доцінюємо заслуги нашого найстаршого Товариства та перешлім відповідно до нашої спромоги даток на поширення культурно-освітніх змагань!

— **Відчит д-ра Ю. Студинського.** Заходом Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка у Львові відбудеться 30. листопада ц. р. в салі „Бесіди“, вул. Рутовського 22, в год. 18 відчит д-ра Ю. Студинського на тему: „Непорозуміння між українством і світом“. Після відчиту дискусія.

— **Пересунення дня вистави „Запорожця“ у Львові.** Організаційний Комітет ювилейної 1000-ної вистави „Запорожця за Дунаєм“ повідомляє, що з незалежних від Комітету причин (заборона влади) вистава, визначена на день 3-го грудня ц. р. у Вел. Театрі у Львові, **не відбудеться.** Натомісць Комітетові вдалося після великих трудношів забезпечити салю Вел. Театру для цієї вистави **на день 19. грудня ц. р.** За прикру несподіванку, що зовстала з причин вищих, приходиться Комітетові перепросити Громадянство. Закуплені білети будуть, очевидно, важні на виставу в дні 19. грудня ц. р. Decemberі вистави „Запорожця за Дунаєм“ у Львові, будуть відбуватися в салі Театру Ріжнородностей.

— **„Подорож на місяць“.** Черговий виклад у Товаристві „Зоря“ у Львові під наголовком: „Подорож на місяць“ виголосить д-р А. Ластовецький в неділю 1. грудня ц. р. в год. 12 вполудне в салі Т-ва, вул. Вірменська ч. 25.

— **Засідання етнографічної комісії НТШ** відбудеться в понеділок 2. грудня в год. 18., у Музеї НТШ. На деннім порядку перевибір президії та реферат д-ра Я. Пастернака.

— **Чергові сходини комісії мови** при Н.Т.Ш. у Львові відбудуться в понеділок 2. XII. ц. р. в бібліотечній салі для рефератів: д-р К. Кисілевський: „Літопис у перекладах“ та м-р Яр. Рудницький „Спроба систематики української граматичної термінольогії“. Українистів та істориків - педагогів просаємо прийти. Початок год. 6. веч.

— **Засідання комісії національної економіки, соціольогії і статистики при Історичній Секції Н.Т.Ш.** відбудеться в понеділок дня 2. грудня в год. 6-ій у бібліотеці Н.Т.Ш.

— **„Обітована Земля“ у Львові.** Український Молодий Театр „Заграва“ під артистичним проводом В. Блавацького, загостить до Львова на кілька вистав, а саме: у суботу 7 грудня репертуарна пеcа О. Олеся п. з. „Обітована Земля“. В неділю в год. 3 попол. театр повторить „Обітовану Землю“, а ввечір дасть веселу, чеську комедію Ф. Лянгера п. з. „Верблюд вухом голки“. Управа театру передбачуючи велику фреквенцію гостей, особливо на виставах „Обітованої Землі“, просить львівське громадянство раніше подбати за білет у власному інтересі, щоб уникнути метушні і натовпу ввечір біля каси, бо число білетів обмежене. Білети на всі три вистави вже продаються в ресторані „Вітаміна“, вул. Косцюшка.

— **Чи поліція живе над стан?** Головний комендант державної поліції, ген. К. Заморський, видав цікавий обіжник до старшин і службовців поліції у справі ощадного способу життя. Обіжник зазначує, що в багатьох випадках поліцисти попадають у легкодушні довги з причини життя над стан. Вони затягають важкі зобовязання, набуваючи на рати люксусові предмети, уладжуючи забави і т. п. Таке життя не вказане, поліцисти повинні жити ощадно, складаючи гроші на чорну годину. Довги наслідком такого життя відбиваються відємно на обовязковій праці, стають причиною службових занедбань і доводять до втрати становищ.

— **Полекші при будівельних позичках.** Оголошено декрет президента РП. про полекші у сплаті кредитів, уділених на розбудову міст. До полекші є міродатний речинець виплати будівельної позички. До неї стосується почавши від 31. грудня ц. р. на протязі 5 літ боніфікату у висоті 1 прц. відсотків, належних від решти довжного капіталу. Крім того стосується боніфікату половини адміністраційного податку. Довжникам довгоречинцевих позичок з Б.Г.Кр. прислугує право сплати капіталових частин рат у тримісячному речинці, почавши від дня платности рати.

— **За загальну обнижку цін.** Міністер промислу і торговлі має розвязати в найближчих днях 30 картелів у Польщі. М. ін. будуть розвязані деякі картелі залізних, паперових, нафтових і скляних виробів. Через те мають повищі вироби подешевіти, як цього домагається уряд. Крім цього має, як відомо, подешевіти вугіль і сіль. Як зачувати, вугіль подешевіє на 13—14 прц., а після обнижки залізничої тарифи з днем 1. січня на 20 прц. Ціни паперу спадуть на 15 прц., заліза на 10 прц., нафти на 10 прц., так що літра нафти коштуватиме 35 гр.

— **На все треба дозволу.** Міністерство освіти видало обіжник про побічні заняття контрактових учителів. Навіть ця категорія вчительства мусить мати у кожному випадку дозвіл зверхньої влади на працю поза школою, щоби вона не перепинювала службових обовязків.

— **Безробіття росте.** Державний тартак у Брошневі пов. Долина припинив працю і через те 140 робітників утратило заняття, побільшуючи число безробітних.

— **За малі вязниці.** У станиславівській вязниці находиться поверх 550 вязнів, хоча приміщення обчислені тільки на 300 вязнів. Ті цифри говорять багато.

— **Криваві бійки у львівській політехниці.** 29. ц. м. у львівській політехниці прийшло до протижидівських заворушень. Коло 12-ої год. в політехниці прохожі запримітили більше замішання. Виявилось, що в будинку політехніки мали місце жалюгідні бійки. Зачали виводити ранених студентів жидів, яких тимчасово перевязували в недалеких аптиках. Двох ранених відвезло поготівля до шпиталю. Ранені є студенти політехніки Давид Псахіс, Юда Штайнінгер, Н. Бергер і ще сімох студентів жидів. Як виявилось, бійки зачались на викладі в рисунковій салі IV-го року інжинерії між 11 і 12 годиною. Прокуратор Закжевський зачав слідство. На IV і V році інжинерії припинили виклади.

— **Кривавий вибір циганського короля.** Зїзд циганів у Жабю на Гуцульщині скінчився бурхливими авантурами. Головного ватажка циганів, Василя Квіка та його прихильників тяжко побили, так що вони мусіли рятуватися втечею до Станиславова. Як відомо, Василь Квік кандидував на циганського короля.

— **Війт дефравдант.** Перед окружним судом у Тернополі відбулася розправа проти Яна Кравпа, війта збірної громади Лубянки Вижної пов. Збараж і Гната Лощева, писаря тоїж громади, за спроневірення громадських грошей. Кравпа засуджено на півтора року вязниці і позбавлення громадських прав на 5 літ, а Лощева увільнили.

— **Недуги на Поліссі.** Санітарна влада на Поліссі ствердила в останніх часах 459 випадків черевного тифу, 23 плямистого, 336 червінки, 3 випадки дитячого параліжу. Трапився навіть один випадок сплячки.

— **Ще один.** В Сокалі припинено в урядуванні місцевого коморника городського суду. Сталося це наслідком люстрації, яку перевів суддя, делегований львівською апеляцією. Обовязки коморника обняв іменований негайно наступник.

— **Присуд на дефравдантів.** В Новому Санчі відбувся судовий процес проти трьох урядовців місцевого городського суду за спроневірення судових грошей і депозитів на суму 100 тисяч зол. Триденна розправа скінчилася засудом б. судового касієра Яна Слюзара на 8 літ, б. начальника Альфреда Годоля на 4 і б. управителя рахункового відділу Адама Гебенштрайта на 2 і пів року вязниці з припиненням і утратою громадянських прав на 10 літ. Крім того засуджено на 8 місяців вязниці дорожкаря Яна Коса за переховування 9 тисяч зол., які спроневірив Слюзар.

— **За образу Гітлера.** Городський суд у Вильні розглядав справу Давида Таборицького з Нової Вілейки, якому закинули, що підчас сварки зі сусідом образив німецького канцлера Гітлера і висловився некорисно про вартість польського золотого. Таборицького засуджено умовно на 4 місяці вязниці.

— **З Польщі.** В Познані застрілився в одному з місцевих готелів Евген Солтан, бурмістр міста Гдині, з невідомої док(ищо причини. — В селі Сокільнянах на Виленщині 43-літня Валерія Довгашевич, ідучи сходами зі свічкою, спричинила пожежу сіна, від якої занявся цілий дім, причому згинула сама властителька.

— **Новий совітський ордер.** Центральний виконний комітет совітської Росії встановив новий ордер під назвою „почесний знак". Цим ордером будуть наділяти поодиноких робітників і селян, а також цілі групи, що визначилися при праці.

— **Врятували 600 рибаків.** Буря на Каспійському морю заскочила, як відомо, кількасот рибаків, які схоронилися на кригах, що поплили з хвилями. Вислані на поміч літаки віднайшли серед моря коло 600 рибаків і 11 із них перевезли на беріг. Інші, діставши харчі, добилися до берегів власними силами.

— **Історія, що повторюється.** В селі Пелеї в північному Семигороді селянин Гуру продав корову і положивши гроші на столі, вийшов із хати. Тимчасом дитина почала грішми бавитись і кинула їх до печі. Коли вернувся батько і побачив, що сталось, убив дитину. Душогуба арештовано, причому мати дитини збожеволіла.

— **40-ліття кіна.** На днях кінематографічний Париж святкував 40-ліття винайдення кіна в присутности самого винахідника, Люмера. Найцікавішим моментом цього пишного свята була демонстрація перших фільм, які зробив Люмер 40 років тому і на дивовижу публики демонстрував вперше в невеличкій каварні на великих бульварах. Кожна ця фільма має лиш кільканадцять метрів і образи досить зле видні, але присутні зустріли їх з великим захопленням. Перша показує прибуття потягу на маленький двірець під Парижем, друга панію Люмерову з дочкою і нарешті третя, комічна, показує огородника, який замість квітів поливає сам себе. У своїй промові Люмер зауважив, що не вважаючи на мізерність цих фільм вони вже відразу накреслили шлях, по якому опісля пішов буйний розквіт кінематографії

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „ЙОГО ВЕЛИЧНІСТЬ ШОФЕР".

Польська комедія ще раз з Бодом так, немов би це був один із цих єдиних кінових коміків без яких не можна зробити комедії. Кіно тут зовсім віпричому, бо все те можна показати і на сценічних дошках, якщо взагалі є тут що показувати. Молода жінка закохується у свому шофері, а щоб зробити їй несподіванку, автор каже йому бути справжнім графом. Завязка з ошуканцем, що бере шлюб на чуже імя як на комедію непогана, але автор сценарія залишає всю працю акторам, не проявляючи ніякої фантазії. Єдиний комік у фільмі Фертнер крутиться як муха в окропі — ввесь сюжет знає глядач заздалегідь занадто скоро.

КІНО „ХИМЕРА": „ПІД ГАРЯЧИМ НЕБОМ АРҐЕНТИНИ".

Для пастуха-гавча на преріях Арґентини кінь такий необхідний, що коли йому його викрадають, він покидає навіть свою любку-співачку. Фільма цікава, хоч пересічна, місцями добрі копи, гарний танець-кобра та еспанський спів.

ІЗ СВІТОВОЇ ПАНОРАМИ.

Жінка на сплати.

У славному альбанському місті Тірана починається цими днями процес проти 21 селян, обвинувачених у тому, що вбили молодого парубка. Селяни будуть боронитись звичаєвим правом. Справа для них проста. В Альбанії існує віддавна звичай, що селяни купують собі жінок. Колись давно поривали їх, утікаючи з ними в гори, згодом почали за них платити. Та прийшла кріза. Хоч жінка дуже потрібна в хаті, але коли нема грошей, не купиш її за готівку. Отже почали альбанські батьки продавати своїх доньок на сплати.

Коли чоловік не дотримував речинців сплат, тоді батько приходив і забирав його жінку (свою доньку) — назад. Без судової скарги та екзекутора. Зробив один альбанський парубійка теж такий інтерес. Добив ціни з тестем: 5 штук худібки і решта сріблом. Дав задаток — одну корову і срібний ланцюшок. За якийсь час додав телятко і трохи гроша, але коли прийшов новий речинець — ані вперед ані взад. Хоч і не мав чим платити далі, жінки теж віддати не хотів. Тесть приходив і покликувався на звичаї, навіть погрожував — не помагало. Тоді зібрав він 20 молодих парубків, що мали заняти з поля останню корову неточного зятя. Але і ця корова не покривала всього довгу; громада парубків із ножами, сокирами й пістолями прийшла до хати відбирати жінку. Чоловік не хотів жінки віддати і тоді один з них розрубав йому сокирою голову.

Історія невесела, крізова. Альбанські судді мають „заковику". Коли рішать, що селянин повинен платити за жінку готівкою, — один із найживіших предметів альбанської торговлі не найде покупців. Альбанське жіноцтво не знає ще нічого про еманципацію і погоджується досі із фактом, що його купують на сплати.

Сумніваємось, чи на процес до Тірани вийдуть представниці Міжнародньої Жіночої Ліги або з Ліги Націй від того комітету, що то бореться з торговлею живим товаром у всіх частинах світу та на всіх морях. Хоч Альбанія і в Европі, але версайський договір не міг вмішуватись у такі домашні справи, як продаж жінок коли з цим було добре всім, від короля до пастуха. Є ще одинока надія на економічну конференцію, яка збирається в ріжних столицях тоді коли народи починають стогнати від кризи. Бо процес у Тірані може мати далекосяжні наслідки для балканських країв і звідти вплив його може передвинутись далі.

Щож до відносин в Европі, то знаємо, що багато молодих і старших людей не жениться тільки тому, що не можуть забезпечити жінці модерного тапчану, кінових білетів і бодай одного балю в карнавалі. Колиж жіноцтво в Европі довідається, що в Альбанії не тільки жінка не мусить мати віна, але ще за неї платять, то навіть жінки зі скромними посадами або малим капіталиком зачнуть робити інтерес на свому подружжі. Або прошу уявити собі найкращу сторінку такого інтересу: взяв молодець жінку на сплати, дотримав двох речинців, потримав жінку два місяці і — відмовляється далі платити. Приходить тесть і доньку відбирає. „Нехай ся діє воля Божа" — каже чоловік і, замість піднести сокиру проти тестя, стискає йому руку. А за два місяці, коли дійшов до капіталу, що вистачає на задаток, робить нову трансакцію.

Сьогодні в нас при постійних знижках, обіцянці амнестійного закону та мораторії такий інтерес напевне мав би вигляди на успіх.

Діоген Бочка.

З концертової салі.

КОНЦЕРТ п-і ІВАННИ ШМЕРИКОВСЬКОЇ-ПРИЙМОВОЇ і РОМАНА САВИЦЬКОГО В ЯВОРОВІ.

Дня 8. ц. м. відбувся в Яворові концерт відомої співачки Іванни Шмериковської-Приймової і піяніста проф. Романа Савицького. Обоє виконавці — це артисти із великими технічними і духовими засобами. Небуденний технічний хист підпорядковують інтенціям мистецької інтерпретації.

Кожна пісня, виконана п. Приймовою, живе індивідуальним життям, завдяки оригінальній інтерпретації і кожна зокрема вводить нас в інший світ (напр. „Колискова пісня" Мейтуса або „Засумуй трембіто" Н. Нижанковського). Дикція така виразна, що ніодно слово не пропадає; фразування досконале своєю простотою („Золота середина"!). Додати ще милий тембр голосу і дискретну, влучну міміку — тоді маємо повний образ вражіння.

Програма дуже ріжнородна. Твори з виїмком трьох (Рахманінов: „Полюбила я", Мусоргський: „Гопак" і Мейтус: „Колискова пісня") наших композиторів: Лисенка, Степового, Лопатинського, Людкевича і Н. Нижанковського. Народні пісні співала артистка в опрацюванні: Січинського, Людкевича, Н. Нижанковського, М. Колесси і Балтаровича.

Піяніст Роман Савицький — відомий своїм преґарним ударом; інтерпретація у нього надзвичайно вдумлива, памятеве опанування безоглядно певне. Стилеве виконання Скарляттія виказало шляхотність піяніста, Шопена — техніку і велику бравуру. Твори В. Барвінського найшли в особі Савицького першорядного виконавця. Прелюд фіс-дур, глибоко вдумлива пісня без слів, бравурний марш на лемківські теми — це твори, що побіч Шопена мали найбільший успіх у концерті.

Ф

Зі судової салі.

СЛІПЕЦЬ КОЛЬПОРТЕРОМ ЛЕТЮЧОК ОУН.

В середу 20 листопада ц. р. відбулася перед судом присяглих у Бережанах розправа проти **Михайла Лихолата,** селянина з Потока. Трибуналові проводив суддя **Л. Польни,** обвинувачував **прок. Вежбіцький.** Прокуратор притягнув його до відповідальности за поширювання летючок ОУН у Краснопущі. Акт обвинувачення каже, що рік-річно на храмове свято св. Івана відбувається у Краснопущі відпуст. Дня 7 липня ц. р. невідомі люди розкинули летючки ОУН. Присутні на відпусті поліцаї назбирали коло 190 таких летючок, решту похопали люди. Тоді то невідомий мужчина прийшов до сліпця Миколи Ничника, передав йому жмут летючок і просив, щоби він роздавав ці „побожні пісоньки" людям на відпусті. Сліпець М. Ничиник радо їх роздавав тим, що йому давали милостиню. На відпусті зголосився до поліцая Йосифа Місьви Гілярко Когут з Поточан і заявив, що летючки розкидав Михайло Лихолат з Потока. Поліція арештувала негайно Лихолата, сліпця М. Ничиника і Богдана Мельника з Мшанівців пов. Зборів. По двох місяцях останніх звільнили, а проти Михайла Лихолата прокуратура зладила акт обвинувачення.

Підс. Лихолат заперечив вину. Заявив, що до ніякої організації не належить і летючок не роздавав. Не давав їх теж сліпцеві. Опісля оповів, коли і з ким прийшов на відпуст і що робив аж до свого арештування.

Свідки: Жук, Забарило і Місьва — всі три поліції і Гілярко Когут зізнавали згідно з актом обвинувачення. Свідки оборони виказували невинність підс. Лихолата. Судді присяглі заперечили вину підсудного і на основі цього вердикту трибунал увільнив Лихолата від вини і кари. М. Лихолата боронив **д-р В. Бемко.**

Дивогляди.

КАРА ЗА САМОГУБСТВО

В англійському місті Баррове від довшого часу люди прощаються із світом добровільно і то зовсім простим способом — скачуть до ріки з гарного, високого моста. На мості поставили вартового, щоб як мога стежив за кандидатами на самогубців. Але, що він не може їх усіх переловити, міська рада вивісила надпис: „Самогубці, які скачуть з цього моста платять 50 фунтів кари". Такий надпис мав незвичайний успіх. Люди смерти не бояться, але бояться грошевої кари і вже з цього моста не скачуть.

СКЛЯНІ ЧЕРЕВИКИ.

На перших цьогорічних балях у Ню Йорку появились дамські черевики із скла. Є це сандали на плоских каблуках, зроблені з якоїсь скляної маси. Мають вони ту хибу, що коли танцюрист стане своїй дамі сильніше на ногу, сандал може розлетітись на куски. Можливо, що дамам, яким трапиться таке нещастя, дозволять решту балю протанцювати босо.

МУЗИКАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЦЬ.

Римський торговець мармурами Карльо Верцетті має авто і їздить по місті, полагоджуючи орудки. Він дуже музикальний і грав би напевне в кіні на фортепіяні, якби не було звукової фільми. Він дістав дозвіл від поліції їздити по місті з автом і там грати на фортепіяні, беручи при цьому замовлення на роботи з мармуру.

Спорт.

ЛЬВІВСЬКА ПОГОНЬ ВИХАЛА ДО ВІДНЯ.

Лігова дружина львівської Погоні виїхала до Відня, де в днях 30. XI. і 1. XII. гратиме в т. зв. сімхозему турнірі з участю Рапіду, Адміри і Вакеру. В суботу (30. XI.) гратиме Погонь з Адмірою, в неділю (1. XII.) з Рапідом.

СПОРТ І ПОЛІТИКА.

Начальна рада брітійських професійних союзів, що радить у Льондоні, рішила звернути увагу міністрові внутрішніх справ на заповіджені на 4. грудня у Льондоні змагання в копаному мячі між репрезентаційною англійською дружиною і репрезентаційною німецькою дружиною. Застереження начальної ради обосновані вісткавь, що на ці спортові змагання має приїхати 2 тис. німців, що мабуть хочуть переїхати льондонськими вулицями на стадіон в автобусах прибраних свастикою. Письмо остерігає, що це може викликати заворушення. Рада взиває міністра, щоб ці змагання заборонив.

Дописи.

ЯВОРІВ.

Спортовий попис. Заходом молоді коедукаційної гімназії ім. О. Маковея під управою Рідної Школи в Яворові відбувся в неділю 24. ц. м. спортовий попис з богатою програмою. Крім звичайних руханкових пописів були теж танки, національний і гуцульський, відпит, живий образ і дефіляда. Численно зібрана публика захоплювалася виступами молоді.

СТАНИСЛАВІВ.

Закінчення І. серії „Акад. Вечорів". У четвер 21. XI. ц. р. закінчилася І. серія „Акад. Вечорів", улаштовуваних заходом філії „Просвіти", відчитом д-ра К. Чеховича н. т.: „Ідеольогія М. Драгоманова". — II. серія почнеться пізніше, про що в свому часі громадянство буде повідомлене.

— **Збірка на Р. Ш.** Переведена в дні 21. п. м. вул. збірка на Р. Ш. дала 100.36 зол., які обернено на вдержання школи Р. Ш.

Б. Л.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ gminy król. stol. m. Lwowa. Lwów, 15. listopada 1935. R. IV, № 22.

SLOVANSKY PREHLED, sbornik pro poznavani politickeho, socialniho a kulturniho života slovanskych statu a narodu. Praha, listopad 1935. Roc. XXVIII. Cis. 9.

Радіокутик.

МІСЬКІ Й СІЛЬСЬКІ СЛУХАЧІ.

Відношення кількости міських радіослухачів у Польщі до кількости сільських радіослухачів зовсім не відповідає перевазі сільського населення над міським. У цій диспропорції бачимо ненормальний стан, гострість якого відмічує ще й та обставина, що в місті радіо — це одна з багатьох форм, на селі ж здебільша одинока форма культурного виву життя. Навіть при повному звільненні селян від радіооплат, для зубожілого селянства є головною перешкодою кошт радіоприладдя. Важко, щоб селянин спромігся на видаток кільканацяти золотих для інсталяції в хаті детекторового апарату хочби з одною парою слухалець. Та радіофонізація країни не може відбуватися повільно: вона повинна мати масовий характер і йти у формі швидкого наступу. Хто хоч трохи знає умовини іствування „сірої людини", що перебуває в безнадійності містечок і сіл, той напевно не буде заперечувати, що ця справа пекуча.

РОЗВІЙ РАДІОФОНІЇ В ЕВРОПІ.

У зруйнованій війною Европі розвій радіофонії почався щойно в р. 1922. 7. жовтня тогож року п. Рамбер звернувся до Федерації Швайцарських Кантонів з проханням дати йому концесію на будову радіостанції. У той час на хвилях етеру панувала повна дезорганізація. Радіотелеграфія, а зокрема сигнали Морзе з посилання станцій не давали змоги належно передавати авдиції. Внаслідок цього п. Рамбер спільно з д-ром Гіра почав у 1923 р. акцію, з метою узгіднити довжини хвиль поодиноких станцій та усунути так одну з головних перешкод у відборі. Конференція для вирішення цього питання відбулася 22. квітня 1924 р. в Женеві. Тодіж устійнили рацйональний розподіл довжини хвиль для радіотелеграфії й радіофонії, визначили спеціяльний засяг хвиль для кораблів, що шукають помочі, для нормальних посильних і врешті — для короткохвильних станцій. Тодіж ухвалили скликати наприкінці 1925 р. другу конференцію, що мала на меті заснувати Міжнародню Радіофонічну Унію. Ця конференція з ріжних причин не відбулася й акцію, що йшла в тому напрямі поновила Брітійська Радіофонія, скликаючи підготовчу конференцію на 18. березня 1925 р. до Льондону. Остаточний конгрес відбувся в осідку Союзу Народів, Женеві 3. квітня 1925 р., на якому після ухвалення статуту засновано остаточно Міжнародню Радіофонічну Унію.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Театр „Заграва" під проводом В. Блавацького.

Яворів.

30. XI. „Тарас Бульба".
1. XII. Обітована земля".

Великий Міський Театр.

Субота, 30. XI. год. 3.30. ціни найнижчі „Попелюшка"; год. 8. веч. Аб. 4. Гостинний виступ Людвика Сольського „Фридрих Великий".

Неділя 1. XII. год. 12. впол. ціни популярні III. Концерт Львівської Фільгармонії; год. 3.30 Аб. 4. Гостинний виступ Людвика Сольського „Фридрих Великий"; год. 8. веч. Аб. 5. „Ревізор".

Театр Ріжнородностей.

Нечинний.

Кіна.

АДРІЯ: „Революція в Шангаю".
АПОЛЬО: „Втеча".
АТЛЯНТИК: „Найщасливіший день у моєму житті (Йосиф Шмідт).
ВАНДА: „Чорний кіт", „Помста дикана".
ҐРАЖИНА: „Вередлива Маріета".
КАСИНО: „Його Величність шофер".
КОПЕРНИК: „Їльонка" в Францісковій Ґаль.
МАРУСЕНЬКА: „Бенгалі" (Ґейрі Купер).
МІРАЖ: „Катюша" і Ревія маріонеток.
МУЗА: „Секвоя".
ПАЛАС: „Були собі два гільтаї" (Льорель і Гарді).
ПАЛЯС: „Рапсодія Балтику".
ПАН: „Весела вдовичка" та „У віденськім ліску".
РАЙ: „Вапусь".
СОНЦЕ: „Імітація життя" та ревія.
СВІТ: „Ігумен Кордецький, оборонець Ченстохови".
СТИЛЕВЕ: „Не відходи від мене" і ревія.
ТОН: „Мала неня" з Фр. Ґаль.
УТІХА: „Малібу" і ревія.
ХИМЕРА: „Під гарячим небом Аргентини".

Закордонне радіо.

Субота, 30. листопада 1935.

Відень (506,8) 12.00, 13.10 Концерт, 20.35 Кабарет, 22.10 Арії та пісні (Татіяна Мерота сопр.), **Кошиці** (259,1) 17.25 Для Закарпаття (хоральні пісні), **Прага** (470,2) 17.55 Словно-муз. авд., 21.05 Югосл. пісні, 22.30 Легка музика, **Париж** (1648) 16.15 Для дітей, 17.00 Легка музика, 21.40 „Тінь" ком. оп. Фльотова, **Білгород** (437,3) 13.15 Рос. романси, 16.00 Концерт військ. орхестри, 18.30 Камер. музика, 20.00 „Польська кров" оп. Недбаля. **Берлін** (356,7) 18.15 Концерт солістів, 20.10 „Жінка мистцем світа" оп. Снаґи, **Кенігсвустергавзен** (1571) 18.45 Муз. хвилина (муз., спів), 19.00 Мельодії Павла Лінке, **Минхен** (405,4) 15.15 Спів (Дегішер сопран), 18.20 Соната ф-моль Брамса, 20.10 Вес. вечір, **Будапешт** (549,5) 12.05 Солісти, 17.00 Симф. орхестра, 18.50 Спів, **Мілано** (221,1) 11.30 Легка музика, 17.30 Трансм. в Асмари, 21.00 „Дон Карльос" оп. Верді, **Рим** (420,8) 12.30, 19.15 Легка музика, 20.50 „Скупіця" оп. Кости.

Неділя, 1. грудня 1935.

Відень (506,8) 11.45 Симф. концерт, 15.40 Тріо е-моль Регера, 17.45 Розривковий концерт (муз., спів), **Братислава** (298,8) 9.45 Словацькі пісні, 17.55 Твори мадярських композиторів зі Словаччини, **Прага** (470,2) 8.30 Реліг. музика, **Париж** (164) 13.15, 18.00 Легка музика, **Білгород** (437,3) 13.15 Концерт, 16.00 Хор, **Берлін** (356,7) 16.30 Твори Скарлятті, 18.00 Музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 19.00 Форт. твори, **Ляйпціг** (382,2) 11.15 Спів, **Минхен** (405,4) 9.30 Віденські пісоньки, 13.00 Концерт, 15.10 Шуманові твори, 18.00 Тріо б-дур Бетовена, 20.00 Рідні мельодії (спів, муз.), **Будапешт** (549,5) 12.3 , 15.50 Концерт, 16.30 Циг. музика, 20.00 „Весела вдова" оп. Легара, **Мілано** (221,1) 1 .10 Концерт, 13.40 Вок.-муз. авдиція, **Рим** (420,8) 13.40 Вок. авдиція, 17.00 Симф. концерт, 20.30 „Ґоєскас" оп. Гранадоса, 22.20 „Андреа дель Сарто" опера Баравалея (фрагм.).

Львівське радіо.

Субота, 30. листопада 1935.

6.30 Раншня авд., 6.50 Легка музика з гр. пл., 7.20 Поранний денник, 7.35 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Концерт орх., 13.00 Мельодії зі звукових фільмів (гр. пл.), 13.25 Домашнє господарство, 13.30 Концерт бажань, 14.30 Концерт сальон. тріа, 15.00 „Ще раз" новеля Дж. Гельсуортія, 15.15 Польська морська торговля, 15.20 Біржа, 15.30 Вальси та марші — орх., 16.00 Лекція фр. мови, 16.15 Твори на форт. 16.30 Техн скринька, 16. 45 Вся Польща співає, 17.00 Під німецьким дахом і під мазурською стріхою — репортаж зі Сх. Прусії, 17.15 Новини з гр. пл., 17.45 Світ наших звірів: Слимак, 17.50 Місто Ледмно, 18.00 Для старших дітей: Бджола царя Соломона, 18.30 Огляд видань, 18.40 Сільва рерум, 18.45 Авиляна Н. Штравса з гр. пл., 19.00 Про новий культурний осідок Львова, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 Легка музика, орх., 20.45 Веч. денник, 20.55 Із суч. Польщі, 21.00 Про св. Андрія, 21.30 Беседа Сирена: Загальне розброєння, 22.00 Концерт орх., скрипка, 23.05 Прогулька по Европі — трансмісія у евр. радіостанцій.

Неділя, 1. грудня 1935.

9.00 Раншня авд., 9.15 Легка музика з гр. пл., 9.40 Раншня авд., 10.00—11.57 Богослуження та музика з гр. пл., 11.58 Сигнал часу, 12.03 Про атмосферу праці в театрі, 12.15 Муз. поранок; у перерві в 13.00 „Жиґмонт Авґуст" Ст. Виспянського (фрагм.), 14.00 Африканська пропасниця, 14.20 Легка музика з гр. пл., 15.00 Приповідки на грудень, 15.25 Огляд ринків рільних продуктів, 15.38 Музика з гр. пл., 15.45 Новочасні доходні плодозміни, 16.00 Шаеські вазуальки (авд. для дітей), 16.15 Забуті композитори — камер. музика, 16.45 Концерт хору, 17.00 До танку, орх., 17.40 Словно-муз. авд., 18.00 Співочий ресітал Нінон Валлен у супр. фортепіяну, 18.30 Театр з вин. „Дім у ночі", 19.10 Реклям. концерт, 19.35, 21.45, 21.46 Спорт. вістки, 16.30 Славні дуети з гр. пл., 19.45 Книжки про методу читання, 20.00 Концерт орх. маринарки, 20.45 Виїмки з творів Ю. Пілсудського, 20.50 Веч. денник, 21.00 На веселій львівській хвилі (ревія шпаргалів із коша на папери), 21.30 Подорожуємо: Усмішки Словаччини, 22.00 Спогади з „Пригод у Гранд Готелі" (музика, спів), 22.30 Танк. музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.29—5.32.

Нім марка 1·50—1·55, фр. франки 34·90—35·05, шв. франки 171·00—172·00, фунти стерлінги 26·15—26·30, австр. шілінги 98·50—100, чеські кор. 20.75—21.25, рум. леї 26.50—28.00, італ. ліри 33.00—35.00.

Золото: долари 8.99—9.02, Рублі 47.00—48·00, Фр. франки 34.40—34·6 ., Корони 36·20—37·00, дукати 82.50—83.83; 1 грам золота 5.9_4.

Срібло: Корони 0.34, Рублі 1.50, Фльорени 0.85; 1 гр. срібла 7—8 сот.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 29-го листопада ц. р. кооператива платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльокового без опакування . .	2·50 зол.
1 кг. масла десерового в бочках враз з опакуванниям	2.54·50 „
кг. масла дес. експорт. враз в експортовим опакуванням далі зачет по . . .	2·60 „
1 л. молока	0·16 „
1 л. сметани	0·75 „
1 к. яєць	4·50—4·55 „

Тенденція на масло зниж(к)ова, на молоко знижкова, на яйця сильна, на сметану вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 29. XI. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курячий молодняк 0·90—1.30 1. кл.	0·90 зол.
Курки однорічні 1. кл.	0.85 „
Качки годовані з ясним опір.	0.75 „
Качки товщені	0.90 „
Гуси годовані	0.75 „
Гуси товщені	0.90 „
Пантарки годовані	0.90 „
„ товсті	1.— „
Індики і індички год.	1.—1.10 „

Кури приймає в кожній кількості. Іншу птицю в скількости визначеного приділу для кожного свого доставця.

Птицю не годовану приймає по дешевшій ціні.

Приймає нових доставців.

Купує вівсяну цитрьовану муку, гречану муку, просо та овес.

За редакцію відповідає Олександер Кости. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.